

**Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

**Методичні рекомендації для самостійного вивчення
дисципліни
«Управління інноваціями»
(для бакалаврів)**

Київ-2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, доцентом В.П. Сладкевичем.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ННІМЕФ (протокол № 2 від 26.09.2018 р.).

Схвалено Вченою радою ННІМЕФ Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №9 від 22 жовтня 2018).

Сладкевич В.П. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Управління інноваціями» (для бакалаврів). - К.: МАУП, 2018 - С.

Методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план вивчення дисципліни «Управління інноваціями», методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, контрольні питання, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі, список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

Пояснювальна записка

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни «Управління інноваціями» та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалів у системі знань із предмета «Управління інноваціями».

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Управління інноваціями» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Управління інноваціями»: підручником, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій, тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Управління інноваціями» організовується з дотриманням низки вимог:

- обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;
- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;
- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального середовища.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу «Самостійна робота студентів»).

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну «Управління інноваціями», повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм та видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань.

Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і повинні бути доведені до відома студентів.

**1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ»**

№ п/п	Назва теми
1.	Концепція інноваційного менеджменту
2.	Державне регулювання інноваційною діяльністю
3.	Фінансування інновацій
4.	Організація як суб'єкт реалізації нововведень
5.	Організаційні форми управління інноваційним процесом
6.	Управління персоналом науково-дослідної організації
7.	Управління інноваційними ризиками

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КОЖНОЇ ТЕМИ

Тема 1. Концепція інноваційного менеджменту

Основні поняття із області інноваційної діяльності. Визначення функцій інноваційного менеджменту. Структура інноваційного процесу. Організація науково-дослідних і досвідно-конструкторських робіт. Принципи інноваційного процесу. Фактори успішності і невдач нововведень. Життєвий цикл інновацій. Інноваційна інфраструктура. Еволюція технологічних укладів.

Теми рефератів

1. Функції інноваційного менеджменту.
2. Структура інноваційного процесу.
3. Принципи інноваційного процесу.
4. Інноваційна інфраструктура.
5. Еволюція технологічних укладів.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Визначення новації.

2. Визначення інновації.
3. Ознаки, які покладені в основу класифікації інновацій.
4. Поняття про інноваційний процес.
5. Завдання інноваційного менеджменту.

Тести для самоконтролю

1. Новація - це:

- а) художньо-конструктивне рішення виробу, яке визначає його зовнішній вигляд;
- б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
- в) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
- г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

2. Інновація - це:

- а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;
- б) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
- в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
- г) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок.

3. Винахід - це:

- а) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
- б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
- в) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
- г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

4. Відкриття - це:

- а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей,

- властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;
- б) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
 - в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
 - г) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці.

5. До інновації не відноситься:

- а) введення нового продукту;
- б) створення нового ринку товарів;
- в) реорганізація структури управління організації;
- г) винахід.

6. Існує різниця між винаходом, відкриттям і нововведенням. Наведіть правильну відповідь:

- а) відкриття здійснюється на прикладному рівні, нововведення на його основі створюється на фундаментальному рівні;
- б) відкриття чи винахід можуть бути зроблені колективно, а нововведення розробляються і впроваджуються вченим, винахідником-одинаком;
- в) відкриття чи винахід здійснюється винятково заради одержання прибутку, тоді як нововведення впроваджуються з метою одержання нових знань;
- г) відкриття або винахід можуть бути випадковими, нововведення випадково не відбуваються.

7. Яке з наведених визначень відноситься до інноваційного менеджменту?

- а) це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, які зв'язані з здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства;
- б) це прикладання знань, навичок, інструментів і методів до операцій проекту для задоволення вимог, які висуваються до проекту;
- в) це сукупність методів і форм управління інноваційним процесом, а також управління зайнятими цією діяльністю організаційними структурами та їх персоналом;
- г) це сукупність принципів, методів і засобів управління підприємством з метою підвищення ефективності виробництва і збільшення прибутку.

8. Функція прогнозування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) розробку перспектив науково-технічного розвитку підприємства;
- б) досягнення майбутньої мети підприємства;
- в) розробку комплексного плану досягнення мети підприємства;
- г) розробку набору прийомів і методів з досягнення інноваційних завдань

підприємства.

9. Функція планування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

10. Функція координування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

11. Впишіть слова, яких не вистачає у визначенні інноваційної інфраструктури: «Інноваційна інфраструктура - це сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих ..., які необхідні для ефективного здійснення інноваційної діяльності»:

- а) технополісів і технопарків;
- б) учбових закладів і підприємств;
- в) організацій і допоміжних служб (систем);
- г) підприємств і банків.

12. До допоміжних служб (систем) інноваційної діяльності не відноситься:

- а) система інформаційного забезпечення;
- б) експертизи інноваційних програм;
- в) фінансово-економічне забезпечення інноваційної діяльності;
- г) технополіси і технопарки.

13. Базисні інновації створюються на основі:

- а) результатів прикладних досліджень;
- б) результатів фундаментальних досліджень;
- в) результатів дослідно-конструкторських робіт;
- г) результатів маркетингових досліджень.

14. Поліпшуючі інновації створюються на основі:

- а) відкриття нових законів та принципів;
- б) нових знань;

- в) результатів фундаментальних досліджень;
- г) існуючих знань, відомих законів та принципів.

15. До принципів інноваційного процесу не відноситься:

- а) нововведення звичайно мають обмежений характер;
- б) зменшення рентабельності підприємств послідовників;
- в) при розробці інноваційної стратегії необхідно орієнтуватися на потреби покупця;
- г) необхідною вимогою успішної інноваційної діяльності є правильна оцінка невдач.

16. До фактору успішності інновацій відноситься:

- а) перевага нового товару над товарами конкурентів;
- б) скорочення життєвого циклу товарів;
- в) ріст витрат на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи;
- г) ріст пропозицій нових товарів.

17. До фактору невдачі інновацій відноситься:

- а) наявність унікальних якостей товару;
- б) адаптивність товару до вимог ринку;
- в) доступ до ресурсів;
- г) скорочення життєвого циклу товарів.

Рекомендована література: [1-9, 15-17, 19, 38, 40]

Тема 2. Державне регулювання інноваційною діяльністю

Конкурентоспроможність країни і інноваційна діяльність. Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю. Державна інноваційна політика. Методи реалізації інноваційної політики (методи прямого та опосередкованого державного регулювання інноваційною діяльністю).

Теми рефератів

1. Взаємозв'язок конкурентоспроможності країни і інноваційної діяльності.
2. Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю.
3. Державна інноваційна політика.
4. Методи реалізації інноваційної політики.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Роз'ясніть взаємозв'язок конкурентоспроможності країни і інноваційної діяльності.

2. Розкрийте роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю.
3. Розкрийте сутність державної інноваційної політики.
4. Перечисліть методи реалізації інноваційної політики.

Тести для самоконтролю

1. Визнається, що до найбільш адекватного показника наукоємності галузей відноситься:
 - а) кількість винаходів в країні за рік;
 - б) вартість продукції, яка випускається за рік за ліцензіями;
 - в) витрати на закупівлю ліцензій;
 - г) відносна вага витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи у вартості готової продукції.

2. Елементом опосередкованої державної підтримки інноваційної діяльності є:
 - а) фінансування інноваційних проектів з бюджетних коштів;
 - б) організація конкурсів при розподілі бюджетних коштів;
 - в) формування державної інноваційної структури;
 - г) пільгове оподаткування.

3. Елементом прямої державної підтримки інноваційної діяльності є:
 - а) зменшення податку на приріст інноваційних витрат;
 - б) пільгове оподаткування дивідендів юридичних і фізичних осіб, які одержані за акціями інноваційних підприємств;
 - в) правове регулювання інноваційного процесу;
 - г) відстрочка податкових платежів.

4. Комерційні банки часто не зацікавлені у кредитуванні довгострокових інноваційних проектів. Тому держава стимулює довгострокове «заморожування» коштів за рахунок:
 - а) емісії акцій;
 - б) емісії облігацій;
 - в) сповільнення амортизації основних фондів;
 - г) залучення страхових компаній, пенсійних фондів тощо для фінансування інновацій.

Рекомендована література: [1-9, 18, 24, 35,41]

Тема 3. Фінансування інновацій

Фінансування інновацій. Сутність системи фінансування інноваційної діяльності. Джерела формування інвестиційних ресурсів. Система традиційного фінансування. Система венчурного фінансування. Форми і способи фінансування інновацій в Україні (базове і програмне-цільове

фінансування наукових досліджень). Оцінка економічної ефективності інноваційних проектів. Показники ефективності інноваційних проектів: чистий приведений дохід, індекс доходності, індекс рентабельності, період окупності, внутрішня ставка доходності.

Теми рефератів

1. Сутність системи фінансування інноваційної діяльності.
2. Джерела формування інвестиційних ресурсів.
3. Система традиційного фінансування.
4. Система венчурного фінансування.
5. Оцінка економічної ефективності інноваційних проектів.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Дайте характеристику особливостей фінансування інновацій.
2. Розкрийте сутність системи фінансування інноваційної діяльності.
3. Перечисліть джерела формування інвестиційних ресурсів.
4. Розкрийте особливості системи венчурного фінансування.
5. Перечисліть показники ефективності інноваційних проектів.

Тести для самоконтролю

1. До внутрішніх джерел формування власних інвестиційних ресурсів відноситься:
 - а) емісія облігацій;
 - б) емісія акцій;
 - в) частка чистого прибутку;
 - г) фінансовий лізинг.
2. До зовнішніх джерел формування власних інвестиційних ресурсів (залучених інвестиційних ресурсів) підприємства відноситься:
 - а) емісія облігацій;
 - б) емісія акцій;
 - в) частка чистого прибутку;
 - г) фінансовий лізинг.
3. До джерел формування запозичених інвестиційних ресурсів підприємством відноситься:
 - а) емісія облігацій;
 - б) емісія акцій;
 - в) частка чистого прибутку;
 - г) амортизаційні відрахування.
4. Другим по значенню внутрішнім джерелом формування власних інвестиційних ресурсів підприємства є:
 - а) емісія облігацій;

- б) емісія акцій;
- в) частка чистого прибутку;
- г) амортизаційні відрахування.

5. Для системи традиційного фінансування інноваційного проекту характерним є:

- а) фінансову відповідальність перед кредиторами несе ініціатор інноваційного проекту;
- б) інвестор придбає права (частку прав) на новації інноваційного проекту;
- в) інвестор отримує прибуток від реалізації інноваційного проекту;
- г) ініціатор інноваційного проекту не повинен повертати інвестору відсотки та отримані суми.

6. Для системи традиційного фінансування інноваційного проекту не є характерним:

- а) повне внутрішнє фінансування інноваційного проекту;
- б) венчурне фінансування інноваційного проекту;
- в) емісія акцій;
- г) кредитне фінансування інноваційного проекту.

7. Для системи венчурного фінансування інноваційного проекту характерним є:

- а) повне внутрішнє фінансування інноваційного проекту;
- б) кредитне фінансування інноваційного проекту;
- в) ініціатор не повинен повертати відсотки інвестору та отримані суми для реалізації інноваційного проекту;
- г) фінансову відповідальність перед кредиторами несе ініціатор інноваційного проекту.

8. Для системи венчурного фінансування інноваційного проекту не є характерним:

- а) повне внутрішнє фінансування інноваційного проекту;
- б) ініціатор не повинен повертати інвестору відсотки та отримані суми для реалізації інноваційного проекту;
- в) інвестор купує права (частку прав) на новації інноваційного проекту;
- г) інвестор отримує прибуток від реалізації інноваційного проекту.

9. Особливістю венчурного фінансування є:

- а) простота залучення інвестицій;
- б) наявність державних гарантій повернення інвестицій;
- в) венчурний капітал забезпечує занижений ризик інвестицій;
- г) венчурний капітал інвестують у проекти з підвищеним ризиком.

10. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну

діяльність» бюджетне фінансування наукових досліджень здійснюється шляхом:

- а) венчурного фінансування;
- б) лізингового фінансування;
- в) базового фінансування;
- г) кредитного фінансування.

11. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» бюджетне фінансування наукових досліджень здійснюється шляхом:

- а) венчурного фінансування;
- б) лізингового фінансування;
- в) проектно-цільового фінансування;
- г) кредитного фінансування.

12. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» фінансування наукових досліджень здійснюється наступними фондами і установами:

- а) Державним фондом фундаментальних досліджень;
- б) Українськими комерційними банками;
- в) Українськими венчурними фондами;
- г) Українськими інвестиційними фондами.

Рекомендована література: [1-9, 18-24,39]

Тема 4. Організація як суб'єкт реалізації нововведень

Взаємодія організації і нововведень. Поняття інноваційності організації. Інноваційні стратегії в організації (наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, ситуаційна стратегії). Патентно-ліцензійна діяльність організації. Поняття ліцензія і ноу-хау. Структури науково-дослідних і проектних організацій (лінійна, функціональна, матрична, дивізіональна).

Теми рефератів

- 1. Інноваційні стратегії в організації.
- 2. Патентно-ліцензійна діяльність організації.
- 3. Структури науково-дослідних і проектних організацій.

Контрольні питання і навчальні завдання

- 1. Розкрийте роль технопарків у стимулюванні малого інноваційного підприємництва.
- 2. Дайте стислу характеристику законодавчої бази технопарків в Україні.
- 3. Розкрийте принципи побудови фінансово-промислових груп в Україні.
- 4. Перечисліть інноваційні стратегії в організації.

5. Розкрийте поняття «ліцензія» і «ноу-хау».
6. Дайте стисло характеристику структурам науково-дослідних і проектних організацій.

Тести для самоконтролю

1. До переваг функціональної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) досягається функціональна ізольованість підрозділів;
 - б) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
 - г) співробітники мають чітку перспективу кар'єрного росту і професійного розвитку.

2. До недоліків функціональної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - б) порушується принцип єдиновладдя;
 - в) стимулюється функціональна ізольованість;
 - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.

3. До переваг матричної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) досягається функціональна ізольованість підрозділів;
 - б) реалізується пряма підлеглисть керівнику інноваційного проекту;
 - в) зберігаються всі переваги функціональної структури;
 - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.

4. До недоліків матричної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) порушується принцип єдиновладдя;
 - б) стимулюється функціональна ізольованість;
 - в) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.

5. До переваг дивізійної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) інноваційний проект має цілісний горизонтальний напрямок взаємодії співробітників;
 - б) порушується принцип єдиновладдя;
 - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
 - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.

6. До недоліків дивізійної структури інноваційної організації відноситься:
- а) стимулюється функціональна ізольованість;
 - б) порушується принцип єдиновладдя;
 - в) виникає проблема розподілу повноважень між керівництвом інноваційного проекту і керівництвом функціональних підрозділів;
 - г) необхідність утримання відносно великого управлінського апарату.
7. Яке з наведених визначень найбільш чітко відображає сутність поняття «стратегія»:
- а) стратегія - це ідеальне уявлення про організацію і бізнес, яке задає напрямок руху і вказує його маршрут;
 - б) стратегія - це загальна характеристика можливостей організації, опис її цільової аудиторії, видів діяльності та структури бізнесу;
 - в) стратегія - це план дій для здобуття компанією вигідного положення на ринку і досягнення стійкої конкурентної переваги;
 - г) стратегія - це набір конкретних дій організації, фінансування, вироблення політики підтримки, мотивація робітників, створення корпоративної культури, належне керівництво.
8. Наступальна стратегія:
- а) визначається політикою «материнської» компанії»;
 - б) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-піонера;
 - в) спрямована на впровадження тільки перспективних і перевірених інновацій;
 - г) пов'язана з прагненням компанії досягти технічного і ринкового лідерства шляхом створення і впровадження нових продуктів, які розроблені, як правило, на основі власних ідей.
9. Захисна стратегія:
- а) визначається політикою «материнської» компанії»;
 - б) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-піонера;
 - в) спрямована на впровадження тільки перспективних і перевірених інновацій;
 - г) пов'язана з прагненням компанії досягти технічного і ринкового лідерства шляхом створення і впровадження нових продуктів, які розроблені, як правило, на основі власних ідей.
10. Імітаційна стратегія:
- а) визначається політикою «материнської» компанії»;
 - б) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-

- піонера;
- в) спрямована на впровадження тільки перспективних і перевірених інновацій;
 - г) пов'язана з прагненням компанії досягти технічного і ринкового лідерства шляхом створення і впровадження нових продуктів, які розроблені, як правило, на основі власних ідей.

11. Залежна стратегія:

- а) визначається політикою «материнської» компанії»;
- б) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-піонера;
- в) спрямована на впровадження тільки перспективних і перевірених інновацій;
- г) пов'язана з прагненням компанії досягти технічного і ринкового лідерства шляхом створення і впровадження нових продуктів, які розроблені, як правило, на основі власних ідей.

12. Традиційна стратегія:

- а) є реакцією керівництва на зовнішні сигнали ринку або інституційного середовища;
- б) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-піонера;
- в) не передбачає значних технологічних змін, тому така стратегія тільки умовно відноситься до інноваційної;
- г) визначається політикою «материнської» компанії.

13. Ситуаційна стратегія (стратегія ніші):

- а) не передбачає значних технологічних змін, тому така стратегія тільки умовно відноситься до інноваційної;
- б) є реакцією керівництва на зовнішні сигнали ринку або інституційного середовища;
- в) припускає копіювання продукції за ліцензією, яка придбана у компанії-піонера;
- г) визначається політикою «материнської» компанії.

Рекомендована література: [1-9, 15, 16, 19,23,40]

Тема 5. Організаційні форми управління інноваційним процесом

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія – комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіс», «інкубатор», «фінансово-промислова група», «мала фірма», «венчурний фонд». Роль венчурного бізнесу в

інноваційної діяльності. Концепція тотальної якості *Kaizen* в інноваційному процесі.

Теми рефератів

1. Технопарки.
2. Технополіси.
3. Фінансово-промислові групи.
4. Роль малих фірм в інноваційному процесі.
5. Венчурні фонди.
6. Концепція тотальної якості *Kaizen*.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Перечисліть принципи організації інноваційних процесів.
2. Стисло розкрийте зміст поняття «технопарк».
3. Стисло розкрийте зміст поняття «технополіс».
4. Стисло розкрийте зміст поняття «інкубатор».
5. Стисло розкрийте зміст поняття «фінансово-промислова група».
6. Стисло розкрийте зміст поняття «мала фірма».
7. Стисло розкрийте зміст поняття «венчурний фонд».

Тести для самоконтролю

1. Технопарк - це:
 - а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
 - б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
 - в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
 - г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.
2. Технополіс - це:
 - а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
 - б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
 - в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;

г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

3. Фінансово-промислова група - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банк, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

4. Інкубатор - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

5. Інкубатор - це:

- а) джерело кредитів для малих інноваційних фірм;
- б) експериментальне підприємство;
- в) учбовий заклад для підприємців;
- г) учбовий заклад для наукових співробітників.

6. Сучасний науково-виробничий територіальний комплекс «Сіліконова долина» в США є:

- а) технопарком;
- б) технополісом;
- в) фінансово-промисловою групою;
- г) інкубатором.

7. Основною метою створення технопарків та технополісів є:

- а) ефективно використання державного базового фінансування інноваційної

- продукції;
- б) ефективне використання державного проектно-цільового фінансування інноваційної продукції;
- в) досягнення тісного територіального зближення наукового потенціалу країни та промислового виробництва;
- г) організація конкурсного відбору інноваційних проектів.

8. З метою розвитку технопарків та технополісів у перші роки їх існування на цих територіях державою створюється:

- а) пільговий конкурсний режим відбору інноваційних проектів;
- б) пільговий податковий режим;
- в) пільгове бюджетне фінансування;
- г) пільгове проектно-цільове фінансування.

9. Центральним ланцюгом технопарків та технополісів є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) експериментальне підприємство.

10. Учасником фінансово-промислової групи в Україні обов'язково є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) торговельно-промислове підприємство.

11. Фінансово-промисловою групою в Україні очолює:

- а) Фонд держмайна України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) головне підприємство, яке виготовляє кінцеву продукцію;
- г) банк.

12. Згідно з Законом України «Про промислово-фінансові групи в Україні»:

- а) фінансово-промислова група та її учасники є юридичними особами;
- б) усі учасники фінансово-промислової групи є самостійними юридичними особами;
- в) тільки фінансово-промислова група є юридичною особою;
- г) у фінансово-промисловій групі юридичною особою є тільки головне підприємство.

13. Фінансово-промислова група створюється:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Міністерства економіки України;

г) за Генеральною угодою про сумісну діяльність, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

14. Фінансово-промислова група ліквідується:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Мінекономіки України;
- г) за Генеральною угодою, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

Рекомендована література: [1-9, 12,18,25,36]

Тема 6. Управління персоналом науково-дослідної організації

Мотивація персоналу. Режими роботи у науково-дослідних організаціях (гнучкий цикл, ковзний графік, змінний день зі змінною тривалістю робочого дня, дуже гнучкий графік, гнучке розміщення). Цільові групи у науково-дослідних організаціях. Кадрове планування у науково-дослідній організації.

Теми рефератів

1. Цільові групи при розробці та впровадженні інновацій.
2. Формування інноваційної команди та методи добору кандидатів.
3. Принципи мотивації працівників в інноваційній сфері.
4. Режими праці в інноваційних організаціях.
5. Кадрове планування інноваційної діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Які вимоги пред'являють к менеджерам кадрових служб наукових установ?
2. У чому є сутність мотивації персоналу наукових установ?
3. Які є групи вчених по типам мотивації?
4. На які категорії діляться мотивації?
5. Які режими роботи використовуються в інноваційних організаціях?
6. Що є гнучкий графік роботи?
7. Що розуміють під цільовою групою в інноваційних організаціях?

Тести для самоконтролю

1. Для оцінки продуктивності праці наукових співробітників використовують наступні види нормування праці:
 - а) норми вироблення;
 - б) норми чисельності;
 - в) норми часу;
 - г) продуктивність наукової праці не нормується.

2. Для нормування праці наукових співробітників використовують наступні методи:
- а) метод моментних спостережень;
 - б) хронометраж;
 - в) мікроелементне нормування праці;
 - г) нормування наукової праці не використовується.
3. Психолог А.Маслоу виокремив п'ять мотиваційних факторів для задоволення людських потреб. Назвіть наступний мотиваційний фактор, який слідує після задоволення соціальних потреб:
- а) фізіологічні потреби;
 - б) потреби у безпеці та захищеності;
 - в) потреби у визнанні;
 - г) самовираження.
4. Які є групи вчених за типами мотивації?
- а) дійсно ентузіасти, для яких процес пізнання є способом самореалізації;
 - б) вчені, які реально дивляться на життя, роль і функції науки у суспільстві;
 - в) ініціативні і прагматичні вчені, які прагнуть до високого положення в офіційній структурі;
 - г) усі відповіді правильні.
5. Гнучкий графік роботи наукових співробітників - це:
- а) виконання посадових обов'язків з меншими витратами робочого часу;
 - б) відпрацювання визначеної кількості годин за меншу кількість днів;
 - в) такій розклад роботи, коли науковець сам обирає час приходу-уходу у визначених керівництвом межах;
 - г) усі відповіді правильні.
6. Створення цільових груп в інноваційних організаціях дозволяє:
- а) максимально використовувати творчий потенціал наукових співробітників;
 - б) контролювати режим роботи творчого колективу;
 - в) контролювати винахідницьку діяльність творчого колективу;
 - г) керівництву правильно визначати розмір оплати праці наукових співробітників.
7. Відторгнення нововведень в організації зумовлено наступними об'єктивними та суб'єктивними факторами:
- а) загрозою банкрутства;
 - б) зменшенням обсягів продажу продукту;
 - в) недисциплінованістю персоналу;
 - г) опором персоналу і фінансовими витратами.

Рекомендована література: [1-9, 24,30,40]

Тема 7. Управління інноваційними ризиками

Основи теорії управління ризиками. Класифікація ризиків. Поняття частотної та суб'єктивної ймовірності. Їх математичні властивості, сфера застосування в інвестиційних розрахунках.

Кількісна оцінка ризиків. Методи аналізу невизначеності та ризику. Методи управління ризиками.

Теми рефератів

1. Класифікація ризику.
2. Частотна та суб'єктивна ймовірності.
3. Методи аналізу невизначеності та ризику.
4. Методи управління ризиками.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Чим відрізняються систематичний та несистематичний ризики.
2. Поясніть поняття частотної ймовірності.
3. Поясніть поняття суб'єктивної ймовірності.
4. Роз'ясніть поняття диверсифікації ризику.

Тести для самоконтролю

1. Ризик, пов'язаний з можливістю неодолення прибутку в ході реалізації проекту, - це:
 - а) кредитний ризик;
 - б) підприємницькі ризики;
 - в) фінансовий ризик;
 - г) інвестиційний ризик.
2. Ризик, який виникає через помилки оформлення юридичних прав, прав власності або оренди на об'єкт, - це:
 - а) інвестиційний ризик;
 - б) кредитний ризик;
 - в) підприємницькі ризики;
 - г) фінансовий ризик.
3. Ризик перевищення кошторису через подорожчання вартості будівництва тощо - це:
 - а) кредитний ризик;
 - б) підприємницькі ризики;
 - в) інвестиційний ризик;
 - г) фінансовий ризик.
4. Ризик, який пов'язаний з можливою інфляцією, - це:

- а) інвестиційний ризик;
- б) кредитний ризик;
- в) підприємницькі ризики;
- г) фінансовий ризик.

5. Ризик, який пов'язаний з можливістю неповертання суми кредиту та відсотків за ним, - це:

- а) кредитний ризик;
- б) інвестиційний ризик;
- в) підприємницькі ризики;
- г) фінансовий ризик.

6. Ризик, який пов'язаний з можливістю нанесення збитків і недодержання прибутку через порушення контрагентами своїх обов'язків, - це:

- а) інвестиційний ризик;
- б) кредитний ризик;
- в) фінансовий ризик;
- г) підприємницькі ризики.

7. Ризик, який пов'язаний з можливістю виникнення збитків у результаті зміни обмінного курсу і впливу його на очікувані доходи від продажу продукції, - це:

- а) фінансовий ризик;
- б) інвестиційний ризик;
- в) кредитний ризик;
- г) підприємницькі ризики.

Рекомендована література: [1-9, 13,16,19,37]

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПО КУРСУ

1. Інноваційний менеджмент у системі менеджменту організації.
2. Поняття новація і інновація.
3. Типи інновацій.
4. Поняття винаходу та відкриття. Їх різниця.
5. Поняття інноваційного лагу, базисного і поліпшуючого нововведення.
6. Визначення інноваційного менеджменту.
7. Функцій, які відображують зміст інноваційної діяльності.
8. Поняття і структура інноваційного процесу.
9. Фундаментальні дослідження в структурі інноваційного процесу.
10. Прикладні дослідження в структурі інноваційного процесу.
11. Досвідно-конструкторські роботи в структурі інноваційного процесу.
12. Комерціалізація нововведення в структурі інноваційного процесу.

13. Моделі дифузії нововведення на макрорівні та окремому підприємстві.
14. Принципи інноваційного процесу.
15. Фактори успішності та невдач нововведень.
16. Життєвий цикл інновацій.
17. Інноваційна інфраструктура.
18. Поняття інтелектуальної власності, патенту, промислового зразку і товарного знаку.
19. Поняття авторського права.
20. Еволюція технологічних укладів.
21. Конкурентоспроможність країни і інноваційна діяльність.
22. Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю.
23. Показники рівня розвитку економічної системи.
24. Державна інноваційна політика.
25. Сутність, цілі, напрями і основні принципи державної науково-технічної політики в Україні.
26. Методи реалізації інноваційної політики.
27. Методи прямого державного регулювання інноваційного процесу.
28. Методи опосередкованого державного регулювання інноваційного процесу.
29. Сутність системи фінансування інноваційної діяльності.
30. Джерела формування інвестиційних ресурсів.
31. Фактори, які враховують при виборі джерел формування інвестиційних ресурсів.
32. Системи фінансування проекту.
33. Система традиційного фінансування інноваційних проектів.
34. Система венчурного фінансування інноваційних проектів.
35. Форми і способи фінансування інновацій в Україні.
36. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів.
37. Взаємодія організації і нововведень.
38. Базові (генеральні) управлінські цінності організації.
39. Типи змін в організації.
40. Фактори відторгнення нововведень в організації.
41. Причини опору змінам в організації.
42. Заходи подолання опору нововведенням в організації.
43. Інноваційні стратегії в організації.
44. Патентно-ліцензійна діяльність організації.
45. Поняття ліцензії і ноу-хау.
46. Структури науково-дослідних і проектних організацій.
47. Поняття технопарку.
48. Поняття технополісу.
49. Поняття фінансово-промислової групи.
50. Поняття інкубатору.
51. Малі інноваційні фірми.

52. Венчурні фонди.
53. Концепція тотальної якості *Kaizen* в інноваційному процесі.
54. Мотивація персоналу в науково-дослідній організації.
55. Режими роботи у науково-дослідних організаціях.
56. Цільові групи у науково-дослідних організаціях.
57. Кадрове планування у науково-дослідній організації.
58. Класифікація ризиків інноваційної діяльності.
59. Оцінка ризику в інноваційній діяльності.
60. Управління ризиками.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Контроль знань по дисципліні «Управління інноваціями» складається з двох блоків планових заходів:

1. поточний контроль знань студентів;
2. підсумковий контроль знань студентів.

Порядок оцінювання знань студентів
за результатами вивчення дисципліни

№ з/	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи в семестрі, в т. ч. :	від 0 до 40 балів в т. ч.:	
1.1	Виконання обов'язкових завдань: 1) систематичність та активність роботи протягом семестру 2) виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів, з них: 1) до 10 балів 2) до 10 балів	
1.2	Проходження модульного контролю знань	до 20 балів	
2	Оцінювання письмової екзаменаційної роботи	від 0 до 60 балів	проходження підсумкового контролю знань по дисципліні і одержання підсумкової оцінки

Бали за результатами поточного контролю в сумі та по доданках, а також за результатами оцінювання письмової екзаменаційної роботи виставляються числом, кратним «5».

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. На іспиті студент повинен набрати не менше 30 балів.

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі письмового іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в 20, 10, 0 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в:

20 балів — якщо:

- відповідь студента містить повне, розгорнуте, правильне та ис тано ане викладення матеріалу;
- виявляє при цьому високі знання студентом усієї програми навчальної дисципліни, його вміння користуватися різноманітними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, виявляти їх характерні риси та особливості;
- відображає чітко знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку і взаємодії, правильне формулювання відповідних тлумачень;
- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів (для найважливіших — необхідно знати рік їх прийняття);
- містить аналіз змістовного матеріалу, порівняння різних поглядів на дану проблему, самостійні висновки студента, формулювання та аргументацію його точки зору;
- містить, поряд із теоретичним матеріалом, фактичні дані (статистичні, результати судової практики і т. ін.), їх оцінку та порівняння; логічно і граматично правильно викладена;

10 балів — якщо студент дав відповідь на поставлене запитання, однак вона має хоча б один з таких недоліків:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ;
- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін.; недостатньо використано дані юридичної практики, інший фактичний і статистичний матеріал;
- свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

0 балів — якщо студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат письмового іспиту складається з суми балів, одержаних за всі питання. В разі, коли відповіді студента оцінені менше ніж у 30 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту (тобто 0 балів).

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі (в діапазоні від 0 до 40 балів) та результатів письмового іспиту (не менше 30 і не більше 60 балів) за 100-бальною системою з подальшим переведенням в традиційну систему за 4-бальною шкалою та шкалою ECTS для фіксації оцінки в нормативних документах.

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
85—100	5 (відмінно)	A
80	4 (добре)	B
65—75		C
60	3 (задовільно)	D
50—55		E
30—45	2 (незадовільно) з можливістю повторного	PX
0—25	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним	P

Для реєстрації оцінки за шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях вводиться спеціальна графа «Оцінка за шкалою ECTS»

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / За ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. — К.: Професіонал, 2011. — 960 с.
2. Ілляшенко С.М. І44 Інноваційний менеджмент : Підручник. – Суми : ВТД —Університетська книга, 2010. – 334 с.
3. Ілляшенко С.М. Товарна інноваційна політика : підручник. / С. М. Ілляшенко, Ю. С. Шипуліна. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 281 с.
4. Ковалев Г Д. Основы инновационного менеджмента: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.А. Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 330 с.
5. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: Підручник / В.В.Стадник, Й.А. Йохна. – К.: Хмельницький: ХНУ, 2011 - 332с.
6. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник / за ред. проф. Перерви П. Г., проф. Меховича С. М., проф. Погорелова М. І. – Х. : НТУ "ХП", 2008. – 1025 с.
7. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 5-е изд. - СПб.: Питер. 2005.
8. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. - К. : Либідь, 2006. - 480с.
9. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручник / Н. Чухрай, Р. Патора. – К. : КОНДОР, 2006. – 398 с.

Додаткова література

10. Балабанова Н. В. Суспільство знань та інновацій: шлях до майбутнього України. – К.: Арістей, 2007. – 104 с.
11. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. Видання 3-є, вип. та доп. / За редакцією В.О.Василенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
12. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Економіка та організація інноваційної діяльності. - К.: ЦУЛ, 2007. 662 с.
13. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Інноваційний розвиток промисловості України. К.: КИТ, 2006. -648 с
14. Гольдштейн Г.Я. Стратегический инновационный менеджмент: Учебное пособие. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004.
15. Гохберг Ю.О. Управління нововведеннями на підприємствах. – Донецьк: Донецький національний університет, 2004. – 231 с.
16. Гриньова А. Б. Організація та управління науково-дослідними і дослідно-конструкторськими розробками на підприємстві: Монографія. — Харків: ВД "Ижжк". -2004. - 156 с.

17. Грузнов И.И. Механизмы интенсификации обновления продукции монография / И. И. Грузнов. - Одесса : ОНПУ, 2004. - 288 с.
18. Гуржій А. М., Каракай І.О. Б., Петренко З.О, та ін. Інноваційна діяльність в Україні: Монографія. К.: УкрШТЕІ, 2006. - 152 с.
19. Дорофійенко В. В., Калинович С. В., Жеребьев Я. И. Рынок инноваций: Учеб. пособ. - Макеевка: ДоиПЛСЛ, 2006. - 360 с.
20. Егоров И. ДО. Наука и инновации в процессах социально-экономического развития. - К., 2006. - 334 с
21. Захарченко В.И. Нововведения: мотивация, моделирование, эффективность : монография / В. И. Захарченко. - Одесса : ОИУМ, 2002. - 278 с.
22. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: Проблеми, концепції, методи. – Суми: Університетська книга, 2008. – 278с.
23. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова, І. М. Грищенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф., акад. М. П. Денисенка, д.е.н., проф. Л. І. Михайлової. – Суми : ВТД "Уні-верситетська книга", 2008. – 1050 с.
24. Інноватика / Б. В. Гринев, В. А. Гусев. - Харьков: "Институт монокристаллов", 2004. - 452 с.
25. Инновационная экономика : монография. – 2-е изд., [испр. и доп.] / Дынкин А., Иванова Н., Грачев М. и др. – М. : Изд-во "Наука", 2004. – 352 с.
26. Инновационный менеджмент: учебное пособие / под ред. д.э.н., проф. Л. Н. Оголевой. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 238с
27. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. І. Федулової. - К.: Основа, 2005. - 552 с.
28. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М.А. Йохна, В.В. Стадник. — К.: Академія, 2011. — 400 с.
29. Краснокутська Н.С. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2003. - 502 с.
30. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2006. – 728 с.
31. Меркулов М.М. Науково-технологічний розвиток і управління інноваціями / М. М. Меркулов. - Одеса : Фенікс, 2008. - 344 с.
32. Микитюк П. // Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. - 298 с.
33. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посібник – К.: ЦУЛ, 2009,-408 с.
34. Стадник В., Йохна М. Інноваційний менеджмент. - К.: Академвидав, 2006.
35. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 582 с.

36. Провайдинг інновацій: підручник / [М. П. Денисенко, А. П. Гречан, М. В. Гаман та ін.] ; за ред. проф. М. П. Денисенка. – К. : "Видавничий дім "Професі-онал", 2008. – 448 с.
37. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт. – Таганрог: ТРТУ, 2006.
38. Управление инновационными проектами: Учеб. пособие /Под ред. проф. В.Л. Попова. - М.: ИНФРА-М, 2007.
39. Шипулина Ю. С. Инновационный потенциал предприятия / Потенциал инновационного развития предприятия : монография / Ю. С. Шипулина ; под ред. д.э.н., проф. Козьменко С.Н., Сумы : Деловые перспективы, 2005. – 256 с.
40. Шумпетер Й. Теория экономического развития. - М.: Прогресс, 1992. - 231 с.
41. Щербань В. М. Товарно-інноваційна політика: Навч. носіб. / В. М. Щербань, Л. Л. Козубенко. К.: Кондор, 2006. - 396 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	
1. Методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми.....	
2. Навчально-тематичний план вивчення дисципліни.....	
3. Контрольні питання по курсу.....	
4. Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	
5. Список рекомендованої літератури.....	